

Izhaja
10., 20. in zadnjega
dné vsakega meseca.

Naročnina
stane 1 gl. na leto.

Posamne številke
po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise

pošiljajte uredništvu

»Glasnik«

Cesta v Mestni Log 4,

Oglasila

delavcev, ki nimajo dela,
ali delodajavcev, ki
iščejo delavcev, se vspre-
jemajo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 32.

V Ljubljani, 10. decembra 1898.

Letnik IV.

Slovenski delavci vladarju.

Povodom petdesetletnice vladanja našega cesarja Frana Josipa I.

dné 2. decembra 1898. leta.

Oprósti, dobri car, oprósti,
Da delavec pred Tvoj prestol
V obleki bliža se preprosti,
Da Ti potóži svojo bol!
Saj vemo, da si dober Oče,
Ki ljubiš nas trpine vroče,
In naše zvesto znaš srce,
Ki nam v ljubezni zdaj gorí,
Življenje Ti darí in kri:
Prišli smo zdaj pred Tvoje lice
Zahvalit se Ti za pravice,
Ki nam naj lájšajo gorjé...
Poglej na blede naš obraz
In žúljave glej naše roke,
Čuj našega srcá izraz
In Svoje zveste čuj otroke:

Duh se v prošlost nam zamika,
Tožna se odkriva slika:
Delavec je brez pravic. —
Močni slabšega zatíra,
V prošnjah glas njegov prezira,
Češ, saj je brez vseh pravic. —
Jeden dela v vročem znoju,
V sladkem vživa drug pokoju,
Ker trpin je brez pravic. —
Tóči jezero solzá se,
V sreči bogatín smehljá se,
Saj je revež brez pravic. —
Dà, gorje ti, delavec, gorjé!
Kdo bo tvoje čul prošnjé?
Saj povsod si brez pravic. — — —

Trpín, ne obupuj nikar,
Usmilil se je tebe car.
Ne čujete rešenja klic?
Kot blisek širi se povsod
Čez mesta, trge in vasi,
Do slednje kočice doní:
Veséli se, trpinov rod,
Saj nova dóba ti žarí!
Dljé car zatiranja ni pustil,
Besede blage je izustil:
„Vsi širne Avstrije rodovi
Šo moji ljubljeni sinovi,
Zató pravice vsi jednake,
Podložni moji naj dobé.“

Kot dež razpokano poljé
Krepilno spet poživil je,
Takó besede carja take
Trpinov rod so utešile,
Da bodo ga krivic rešile,
Ki čas jih prej zakrivil je...

A kar je car naš namerával,
Zvršiti htel ni bogatín,
In spet v temi je bede taval,
V okovih ječal je trpín.
Kdo strl jih bo, kdo ga otél? —
Tedaj pa v Tvojem sam okrilju
Za prava se boriti jel
Nasprot mogotcev je nasilju,
Da sužnje sam okovje kletó,
Ki ga težilo je, bi strl;
Boreč za-Te, za vero sveto
Kdáj čase srečnejše bi vzrl:
Kakó se hrabro, glej, borí
Kot lev ta četa ponosita,
Da spet pravic mu žar zasvita.
In že jasni se, že daní...

Zazoril je slavnostni dan,
Ko delavski slaví Te stan,
Kako naj Te trpin proslavlja,
Kako dostojno naj pozdravlja,
Kaj naj daruje Tebi v dar,
Naš skrbni oče, dobri car?
Srebrá pač nima, ni zlatá,
A svoja damo Ti srcá.
S Teboj vsak v bóli gorko čuti,
Kar Si trpél v tej dóbi kruti,
S Teboj trpi, naš car-trpin.
Trpljenje naj nas s Tabo druží,
In ta zavest, da Slave sin
V zvestobi vedno Tebi služi.
Le krepke naše, glej, roké,
Čuj našega srcá utrip,
In znaj, da damo vsaki hip
Življenje svoje vsi za-Té!
Sinovi Tvoji smo hvaležni,
Ker vemo, da v ljubezni nežni
Odprte imaš zmer roké,
Ko tare bridko nas gorje:
Zató naj Večni Te ohrani,
Nezgod naj trpkih Te obrani!

Angelar Zdénčan.

1848

1898

Ali je jednaka volilna pravica upravičena?

Dolgo vrsto let že zahteva delavstvo naše države, da se mu priznajo jednake politične pravice kakor drugim stanovom. Mnogo ljudij pa se nahaja, ki imajo zahtevo delavcev gledé jednakih političnih pravic naravnost za pretiranost in v ničemer utemeljeno pohlepje. Da, nahajajo se celo ljudje, ki trdijo, da bi to ne bilo krščansko. Takim nazorom se seveda ni posebno čuditi, ker vemo, da prihajajo od ljudij, ki iz samoljubja in mnenja, da so le nekateri stanovi opravičeni in zmožni, zagovarjati ljudske koristi, odrekajo jednaka prava svojemu bližnjemu. Naš »Glasnik« je vže mnogokrat pisal o potrebi politične enakopravnosti vseh stanov. In to se nam zdi jedino pravo. V koliko je opravičeno, naj sodijo častiti bralci iz sledečega.

Pred ono postavo, ki zahteva krvnega davka, smo vsi v državi jednaki. Občna vojaška dolžnost podaje puško v roke delavcu kakor plemenitašu. Razložek je le ta, da nosi puško mnogo več kmetov in delavcev, kakor meščanov in plemičev, ker sta ta dva stanova najmnogoštevilnejša. Isto, kar velja o vojaški dolžnosti, velja tudi za posrednji davek od živil. Tu so zopet v ogromni večini zastopani delavski stanovi. Brez jedi in pijače ne more nihče na svetu živeti. Kateri stan torej največ potrebuje, tisti plača tudi največ posrednega davka. Ako se poleg tega pomisli še to, da morajo posamnim podjetnikom tudi za plačevanje neposrednega davka zaslužiti delavci s svojim delom, vidimo lahko, da prav za prav v veliki večini plačujemo davke samo tisti, ki delamo v tujih podjetjih. Vsi oni trgovci, obrtniki, tovarnarji in veleposestniki, ki sami ne delajo, tudi prav za prav ne plačujejo nobenega direktnega davka. Vsa državna bremena so toraj v ogromni večini na ramah dela, toraj onih, ki dela izvršujejo. In ker je temu take, je toraj tudi opravičeno in pravično, da imajo delavci pri postavitvi vsaj jednake pravice. Dalje utemeljuje jednake politične pravice vsem državljanom tudi človeško dostojanstvo. Krščanstvo nas uči, da je Bog ustvaril človeka po svoji podobi ter mu vdihnil neumrjočo dušo. Ta človek, ki ga je Bog na ta način in v tem dostojanstvu postavil na zemljo, je bil oče vsemu človeštvu. Po njem smo dobili vsi jednako podobo in ve-

ljavo na svetu. Naravno je toraj, da pripadajo vsem ljudem jednake politične pravice. Neumevno je, kako bi imel jeden volilno pravico samo zato, ker poseda nekaj »murtaste« zemlje, drugi pa ne samo zato, ker ne poseda ničesar. Človek, ne pa posest ima pravico. Človek ima pamet, posest je pa le pripomoček — orodje, pridobiti si živeža itd. Kakor bi bilo nezmislno reči: ta in ta travnik ima tukaj volilno pravico, ne pa njega gospodar, ravno tako nezmislno je reči: ta in ta nima volilne pravice — ker nima posesti. Človeško dostojanstvo, katero temelji v razmerju med Bogom in človekom, je oni vzrok, vled katerega morajo imeti vsi pošteni ljudje jednake politične pravice v družbi. Predsodke proti temu podaje posamnikom le prirojeno boljarstvo. Toda taki predsodki morajo pasti, kakor hitro ljudstvo spozna in se zavé svojih dolžnostij in pravic. Tudi ni nikakor pravično, da bi imeli le nekateri stanovi pravice ljudskih zastopnikov. Vsak stan naj se kolikor največ mogoče zastopa sam. Na ta način bo mogoče v pravi luči pokazati javnosti resnične razmere in delovati na to, da se premené zelo neugodne razmere. Videli smo toraj, da je jednaka volilna pravica opravičena. Krščanskih socialcev vseh dežel dolžnost pa bodi, da se borimo za njo in da moremo tako tudi delavski stanovi pošiljati svoje neodvisne zastopnike v postavodajni zbor.

Nemški nacijonalizem.

Nemškonacijonalni kolovodja bivši »vitez« Schönerer povedal je v poslanski zbornici na Dunaju, kaj prav za prav je nemški nacijonalizem. »Naša domovina ni Avstrija« je vzkliknil. Sramotil je našo vladarsko hišo in armado, ob enem pa klical proti naši državi na boj sosedno nemško državo. S tem je Schönerer jasno in javno pokazal, da nemško nacijonalno gibanje v Avstriji podkopuje temelj državi in jo izdaja na zunaj. Za časa, kar rogovilijo v našem državnem zboru politični prusjaški harlekini, se je nemški izdajski nacijonalizem zelo zelo razširil v Avstriji. Povsodi ima iste nauke — proč z Avstrijo! Živila Veliko-Nemčija! Pogin naše države in Slovanstva je njihovo geslo. Pod krinko absolutne narodnosti nočejo ti ljudje poznati pravice in ne resnice. Slovani v Avstriji, ki

tvorimo veliko večino prebivalstva in ki nosimo tudi veliko večino državnih bremen, naj bomo hlapci nemških sanjačev? Slovani, ki smo v najnevarnejših časih oteli našo državo in z njo tudi lep del nemške kulture pogina, naj postanemo žrtva nenasitnega nemškega sovinizma. Nikdar! Tudi mi nimamo polževe krvi in znali bomo braniti v času sile vse, karkoli nam je drago. Kje bi bila morda danes Nemčija, da ni hrabri poljski kralj Ivan Sobijeski prihitel v najnevarnejšem trenutju na pomoč Dunaju in ga s svojim junaskim »Schmarotzervolkom« otel Turkov? Kje bi bila danes nemška kultura, da niso Slovani na vseh straneh branili nasproti divjim narodom srednje Evrope? V zahvalo za to naj bomo Slovani sužnji onih, katere so naši predniki z lastno krvjo rešili suženjstva. Zato, ker dá naša država tudi nam Slovanom drobtinico pravice, zato naj pogine. Res smešno je, kar počno in hočejo častilci bogov Votana in Bismarka. Avstrija vkljub temu, da je v večini slovanska država, komaj prizna Slovane. Nasproti temu protežira nemštvo na vseh koncih in krajih. In vendar nacijonalci še niso zadovoljni. Ako sme do sedaj kdo biti v narodnem oziru v naši državi nezadovoljen, bi morali biti po vsi pravici Slovani. Nemci s sedanjim ponemčevalnim vladnim sistemom pač nimajo povoda nezadovoljni biti. Iz tega pa tudi vsak lahko vidi, da se Nemcem gre edino za »Velikonemčijo«, v katere žrelo naj pade tudi Avstrija s Slovani vred. To misel goji državnozborska Schönerer Wolfova klika in znjo vsi nemški nacijonalci in liberalci, naj si bodo v Hebu, Celju, Celovcu, Ljubljani, Pragi ali pa kje drugje. Vsi, ki odobravajo načela Schönererja in Wolfa, so izdajice Avstrije. Radovedni smo, kaj bode sedaj storila vlada, ko ji je Schönerer tako naravnost v obraz povedal načrt nacijonalcev. Kaj bi se zgodilo v takem slučaju s Slovani, vemo. Toda brez ozira na to budimo med seboj zavest slovansko, gojimo medsebojno bratstvo in tako pripravimo mogočni odpor požrešnemu nemškemu volku. Wolf je zopet surovo razžalil Poljake in vse ostale Slovane, ko jim je zabrusil njemu prikladno psovko »Schmarotzervolk«. Odgovorili so mu sicer dobro, najbolje Poljak Gnievoš, ki je dejal, da tak »capin« kot je Wolf ne more zsliti poljskega naroda. Radi tega sta imela Wolf in Gnievoš dvoboj, pri katerem bi jo

LISTEK.

Silvestrov večer.

Češki spisal V. Kosmák.

I.

V tovarni Arona Rosenfelda je zapel zvonec. Delavci so nehali delati in se drenjali po plačo. Drug za drugim so odhajali, prejemsji plačo. Med poslednjimi je bil Švanda.

Spravil je denarje v žep telovnika malomarno kakor bi spravljal šop cunj, in se ustavil takoj na dvorišču pri branjevcu. Izpil je naglo dve merici zganjice, zapalil si smodko in odhitel z dvorišča. Bil je dokaj krepek možak, in ravna njegova hoja je svedočila, da je nekdam nosil vojaško čepico. Pred vrati ga je čakala žena. Ko jo je Švanda zapazil, si je zavihnil brke in nekaj zagodrnjal.

»Kje pa se mudiš tako dolgo?«

»Kje? Pri izplačevanju! Zakaj pa si čakala, če ti je trajalo predolgo? Otroci te itak že pogrešajo!«

»Tebe tudi!«

»Kaj mene! danes pojdem jaz v mesto. Ves teden se človek muči, kakor bi bil osel; zakaj bi se časih tudi ne razvedril?«

»Kaj ne, jaz pa postopam brez dela!«

»Ti imaš dema otroke!«

»In ti jih nimaš? Mož, prosim te, kaj pa misliš?! Denar zapravljáš, a Francek nima črevljev; še v solo ne more; Rezika je skoro naga... in jutri je novo leto, plačevati bo treba na vse strani — ti pa vedno le zapravljáš.«

»Zapravljáš, zapravljáš!« jezil se je mož.

»Ali naj vedno poslušam doma tvoje godrnjanje?«

»Ne bilo bi ti treba poslušati, če bi bil dober oče. Kaj pa bo z otroki, ki so lačni, zebe jih, ti pa prihajaš pijan domov! Jože prosim te, pojdi domov!«

Švanda je molčal. Žena je plakala.

Tovarna je bila četrt ure od mesta. Z njo je bila združena gostilna. Na pol pota je stal križ, pri križu pa se je zavila cesta do vasi, kjer je stanoval Švanda.

Švanda in njegova žena sta prišla k temu križu. Bilo je že zelo temno. Švandovka je

prijela moža za roko in ga milo prosila: »Jože, zaradi najinih otrok te prosim, pojdi z menoj domov!«

»Žena ne jezi me!« vzkliknil je Švanda in se ji hotel iztrgati. Ona pa je pala na kolena in prosila: »Pri Kristovem trpljenju, pri njegovi sv. krvi te prosim, mož, obrni se in usmili se nas! Na rokah te bomo nosili!«

Za njima so se začuli koraki. Ne da bi bil odgovoril, sunil je Švanda ženo, da se je revica zvrnila v blato in oblezala pri križu. Objela je sv. les in plakala gorko. Kako bi ne? Saj je nosila težji križ nego je bil ta, kateri je objemala.

Švanda je bežal v mesto. Plin je že gorel po ulicah in ljudij je kar mrgolelo. Takoj v predmestju je krenil v gostilno. Čudno in polno dima je bilo tam, da vstopivši človek ni razločil skoro ničesa. Toda Švanda je bil tam dobro znan. Šel je v kot k mizi, kjer je že sedelo več možakarjev njegove vrste. Čepico je obesil na žrebelj in namesto pozdrava je utaknil dva prsta v usta in zažvižgal, da je letelo skozi ušesa. Njegovi tovariši so se

bil Wolf kmalo staknil zadosti. In tako se z najglavnejšega mesta širi v ljudstvo barbarizem mesto blagostanja.

Naša organizacija.

Slov. katol. delavsko društvo ljubljansko priredilo je v nedeljo dne 20. m. m. ljudski shod na Gozdu nad Kamnikom. Ljudstva se je za zelo omejeni kraj zbralo dovolj. J a k o p i č je poročal o načinu Raiffeisnovih posojilnic in jih toplo priporočal. G o s t i n č a r je govoril o potrebi ljudske organizacije v socialno korist naroda. Predsednik shodu č. g. župnik K o c i j a n č i č pozval je h koncu zbrano ljudstvo spomniti se petdesetletnice presvitlega cesarja s tem, da mu zaklicejo prisrčni živijo. Shod bode brez dvojbe pomemben, toda potreba bode še trdega dela, predno bode ljudstvo prav umevalo korist in pomen organizacije.

Popravek. Oziraje se na dopis »iz Sv. Križa pri Litiji« v 24. št. t. l. Glasnika zahtevam (že tretjič, danes priporoč. pismo), da sprejmete v smislu § 19. tisk. zak. sledeč popravek: 1.) Ni res, da so prišli k meni iskat občinskih tablic za tombolo; res pa je, da je prišel »Japelj« po zasebne, oziroma svoje tablice, katerih pa jaz nisem imel. 2.) Ni res, da jaz nisem hotel dati občinskih tablic; res pa je, da jih nisem mogel, ker občina nima tombolnih tablic. 3.) Ni res, da je g. Miklavčič mene pozval; res pa je da me je prosil, kajti on dobro vé, da nima meni nič zapovedovati. 4.) Ni res, da sem rekel istemu, da jih bom dal, kakor tudi ni res, da sem zaprl doma jaz; res pa je, da je zaprla dekla kakor druge nedelje, ko imam jaz posla obilo s posojilnico. 5.) Ni res, da sem jaz s kom-koli zabavjal; res pa je, da nisem še nikdar nikogar izzival, ker se mi studi prepir in obrekovanje. 6.) Ni res, da sem se jaz kdaj bahal s svojim vernim katoliškim srcem; res pa je, da mi moje srce ne pusti lagati. 7.) Ni res, da bi ne privoščil »katol. društvu« gmotnega prebitka; res pa je, da odbor društva, katero imam čast zastopati, ne more podpirati človeka, kateri teh odbornikov ne sprejme v svoje društvo. Sv. Križ pri Litiji, dne 26. novembra 1898. Janko Nep. Jeglič, nadučitelj.

Op. uredništva. Dopis smo prejeli iz popolno zanesljive roke in si torej nismo mogli misliti, da bi bilo kaj neresnično. Ako pa je bila v tem kaka pomota, seveda ne moremo soditi in prepuščamo zadevo v pojasnilo našemu gosp. dopisniku.

Rudarska zadruga v Idriji je sklicala 4. t. m. javen rudarski shod, h kateremu so prišli skoro vsi delavci. Na shodu se je stavilo nekaj resolucij zaboljšanje delavskih plač, oziroma razmer. V prvi resoluciji se je

smijali temu dovtipu, natakarcica je pritekla in prinesla v železnem vrču piva. On ni pil iz steklenic; mnogo jih je že potrl. Nastavil je vrč k ustom in z dolgim požirkom poplahnil jezo, udaril z vrčem ob mizo in dejal: »Servus, mladenči! Švanda je tu, danes bo zares švanda (zabava, sala)!«

»Bravo! Na zdar! Saj je Silvestrov večer!«

»Kje pa je danes Korotek?«

»Eh, baba!« zabrenčal je v kotu zarasel možak in izpljunil. »V tovarniško delavsko društvo je šel k izkušnji. Tam bodo baje igrali tri kralje.«

»Zaradi mene naj gre tudi h kapucinom za fratra,« dejal je drugi. »Vedno sem pravil, da je jezuit! Raje bi govoril z Graslom nego z njim!«

»Vi govorite kot delavec,« rekel je gostilničar, ki je med tem prišel k mizi in mu potrkal na ramo.

»Seveda; zakaj pa bi ne? Ko bi imel denarja, govoril bi kot gospod.«

»Eh, kaj denar!« dejal je Švanda. »Jaz sem sedaj tudi gospod. Če me kdo razžali, vržem ga ven!«

(Dalje prih.)

zahtevalo poleg žita in drv za kopače 1 gld. 20 kr., za pomožne kopače 1 gld. 10 kr., za voznike 1 gld. in za nižji razred od 60 do 70 kr. Sprejeto je bilo seveda vse jednoglasno, ker si vsi želijo zboljšanja, samo ako se bo tudi doseglo kaj po tej poti, — (?) Shod se je vršil popolnoma mirno. Le ko se je hotelo med govorom tudi za soc. demokracijo agitirati in krščanske socialce napadati, je Lovro Brumen ustavil besedo govorniku Jakobu Turku in opomnil navzoče, da ni strankarski shod, kjer bi si stranke zabavljale, ampak naj se govorniki držijo dnevnega reda, ker gre za občni blagor vseh rudarjev. Drugič je taisti zavrnil socialista Antona Kogea, ko je hotel z grdimi lažmi očrniti krščansko gospodarsko zadrugo, katera se snuje v Idriji. Očrniti jo je hotel s tem, da je javno povedal, da se bo nje udom znesek, katerega bodo zakupili, pri direkciji blagajni uračunaval. To pa je seveda prav mastna laž, s katero hočejo socialni demokratje in drugi delavski prijatelji zadrugo preprečiti. Ko se je sklepalo koncem shoda, kateremu poslancu naj se resolucija odda, se je z značiljivim zasmehom vprašalo: Mogoče Evangelistu Kreku, ali Ferjančiču? Nato so socialni demokrati zavpili: Resselnu! Ressel je naš. Ker pa niso hoteli nekateri kršč. socialisti zanj vzdigniti rok, s katerimi se je odločevala večina, so se slišale posamezne psovke, in žuganje; »Čebni ga! Daj mu po šobah i. t. d.!« kakor že vsem dobro znana demokratska jednakopravnost in omika. Nato se je shod končal s trikratnim živioklicem. Komu na čast, ne vem. Najbrže Resselu, mogoče tudi, da so sami sebi vpili.

Socijalne zadeve.

Obresti. »Kdor hoče storiti bližnjemu kako dobro delo, si istega ne sme vračunati, sicer dobro delo neha.« To vzorno krščansko načelo vrgla je človeška družba v koš med staro šaro. Mesto tega pa je postavila postulat, da se mora plačati tudi dobro delo. Kdor ima denarja dovolj, da ga lahko posodi potrebnim poštenim ljudem, steče si lahko mnogo dobrih del in zaslug, ne da bi pri tem trpel kako skoeo. Toda kdor za posojeni denar skuša dobiti kolikor največ mogoče velikih obresti, ne more imeti nobenega dobrega dela in ne zaslug, ker se mu »dobro delo« plača. Krščanstvo je vze od nekdanj prepovedovalo jemati obresti. Za časa apostolov in tudi še kasneje so morali bogateji kristijani deliti imetje z ubogimi, ne da bi za to pričakovali ali celo zahtevali od njih kako odškodnino. To je bilo v resnici dobro delo. Toda polagoma se je stvar obrnila, pričeli so jemati obresti tudi kristjanje. — Ako premislimo, da se morajo vse obresti zaslužiti s trdim delom, potem moramo s krščansko-socialnega stališča biti proti obrestim. Ne rečemo, da naj se odpravijo kar vse obresti. Tega niti potreba ni. Pač pa je nujno, da se znižajo kolikor največ mogoče z ozirom na možnost denarnega prometa. Gotovo je, da posojilnice ne morejo delati brez dobička, ker imajo upravne stroške. Toda lahko mogoče je, da posojilnice znižajo obresti od vlog in posojil. Poštna hranilnica obrestuje vloge po 3%, vse druge hranilnice imajo višjo obrestno mero. Naša »Ljudska posojilnica« daje od vlog celo 4½% obresti. To je napačno, to ni socialno, marveč kapitalistično. Kedor potrebuje posojila, plačati mora 5—6% obresti. Ali je to mogoče zadržanemu kmetu? Ali je mogoče to obrtniku, ki komaj zasluži, da se živi? Oni, ki vlaga denar, bo zadovoljen tudi z 2%, ako bode dobil več in tudi nima od manjših obresti v resnici nobene škode — ker v obresti ne dá nobenega dela. Nasprotno mora oni, ki plačuje obresti, delati za onega, ki obresti jemlje. Ako pomislimo dalje, da tisti,

ki nosijo denar v hranilnico, niso taki reveži kot oni, ki iščejo posojila, bomo takoj izpredvideli, kdo lažje utrpi. Koliko dobrega bi v socialnem smislu lahko storile hranilnice in posojilnice, ko bi se v obče znižala obrestna mera. Naše zadruge potrebujejo sem in tja posojila, toda dobiček gre za obresti. Koliko bi posebno ljudska posojilnica lahko pomagala delavcem s posojili delavskemu stavbinskemu društvu. Toda obrestna mera je previsoka in »ljudstvo« je ne more zmagovati. Razvidno je, da bodo naše posojilnice v resnici še-le takrat koristne ljudstvu, kadar znižajo obrestno mero. Skrbeti je potreba v prvi vrsti za reveže, bogatini si znajo pre-dobro pomagati sami. Zato naj se zniža obrestna mera.

Želez-ničar.

Železničarska cesarska slavnost. V proslavo 50letnega vladanja Njegovega Veličanstva presvitlega cesarja udeležilo se je na željo našega nadzornika in postajnega načelnika gospoda Evgena Guttmanna mnogo ta dan prostih uslužbencev svete maše. — Ob 10. uri dopoldne pronehalo je delo v skladišču ter smo odkorakali v spremstvu gosp. uradnika Antona Kozlevčarja kakor tudi mnogo nadsprevednikov in sprevednikov v stolno cerkev k sveti maši. Stregla sta uniformirana železničarja Alojzij Zehrer in Janez Jaklič, kar je na občinstvo naredilo lep vtis. Naše vrlo slovensko katol. delavsko pevsko društvo »Zvon« je iz posebne prijaznosti pri svetem opravilu sodelovalo ter zapelo k sklepu cesarsko pesem, za kar se srčno zahvaljujemo. Prosili bi ob jednem, da bi se uresničile nam vedne želje ter nam slavna uprava južne železnice storila to ljubav in nekoliko skrajšala nedeljski delavski čas v olajšavo počitka in obiskovanje božje službe. Naj bi torej ta lepa redka slavnost slavnej upravi poklicala v spomin zopet našo gorečo, tu navedeno prošnjo.

Naši nasprotniki.

Socijalno - demokratska resnicoljubnost. Predzadnji »Delavec« z dne 22. pr. m. priobčil je iz peresa general lažnika sodruga Skerbica zopet gorostasno laž. Dotična laž slove: Ni še dolgo tega, kar so v Schreyovi pekarski delavnici, kjer se nahajajo tako imenovani krščanski socialisti, mej njimi poslujočega Janeza Kotnika, pekovskega pomočnika, napadli s poleni, ker se je prišteval soc. demokraciji, ter se ni hotel slepo pokoriti besedi Urbarjevi. Ker imenovani vsled bolečin ni mogel svoje delo nadalje opravljati mej temi krščanskimi razbojniki, moral je delo pustiti. Da se izve, kako osrečevalci ljudstva, socialni demokrati, spoštujejo resnico, naj Vam, častiti bralci, sledi tukaj nekaj vrstic popravka, ki smo ga poslali v Trst »Delavcu«. Vedeli smo že naprej, da sodrugi pri »Delavcu« niso tako pošteni, da bi svoje laži preklicavali. In to se je res tudi zgodilo. Namesto popravka pisali so v listnico, da popravek ne odgovarja na § 19. tiskovnega zakona, zato ga tudi priobčiti ne morejo. In sicer resnica je ta: Na sv. Rešnjega Telesa dan 1. l., ravno na tisti dan, ko so pekovski rudečkarji po noči pretepli enega naših tovarisev zató, ker je pri procesiji sv. Rešnjega Telesa svetil, prilomastil je tudi opoldan Janez Kotnik v Schreyevo delalnico pijan domov ter pričel enega mlajših pomočnikov z desko

nabijati tako, da so morali drugi priti na pomoč ter Janeza Kotnika ven vreči. Da Janez Kotnik ni bil res tepen in sicer tako, da ne bi on mogel svoje delo nadalje opravljati, kaže to, da se je prišel tisti dan dvakrat ponujati k gosp. Schreyu, naj bi še nadalje delal, na kar so vsi pomočniki izjavili da, ako pride J. Kotnik nazaj, bodo vsi delo pustili, ker je Kotnik delal vedni prepričav po soc. demokratičnih nazorih. Druga laž v dotičnem »Delavcu« je: da ni res, da bi bil kdaj Anton Kotnik rekel, da krščanskim prešicem ne dá niti za denar nobene postrežbe. Tukaj hoče zamorec zamorca oprati. Ali preveč sta črna, da bi se kedaj oprala. Pravi, da dotični Jankovič, proti kateremu je Anton Kotnik, gostilničar, izrekel tiste grde besede, nič ne ve o tem, in da sploh ni nič resnice. Tako grda laž poroditi se more le v socialno-demokratični glavi. Jaz mu na ves glas povem, da je vse do pičice resnično, kar sem pisal v »Glasnik« o Antonu Kotniku, ter da mu je Jankovič na njegovo vprašanje odločno v obraz povedal, da je vse resnično, kar se Jankovič danes potrudi, ter se je na dotični popravek, ki smo ga poslali »Delavcu« tudi podpisal. Slovenski delavci! Sedaj vidite, kje je laž in zavijanje resnice doma. Ne dajte se več voditi takim osebam kakor so soc. demokratični kolovodje. Storitite tako, kakor je že mnogo slovenskih delavcev storilo, da so se namreč s studom obrnili od njih, ki za delavske krvave groše mastijo sami sebe, ne zmanec se za koristi trpinov, za kateri namen so radovoljno darovali zadnji svoj krvavo zasluženi krajcar. Slovenski delavci! Pokažite takim pijavkam hrbet, ki vas izsesavajo ter z vašimi krvavo zasluženi krajcarji svojo lenobo pasejo. Kdor zna kaj misliti, pusti naj na cedilu voditelje socialnih demokratov ter naj pristopi h krščansko socialni organizaciji, katera edina hoče resnično preustrojiti socialne razmere v Avstriji.

Fr. Karlič.

Drobtine.

Cesarjeva petdesetletnica se je v Ljubljani praznovala zelo lepo in veličastno. V četrtek zvečer bilo je vse mesto razsvetljeno. Topovi z grada so naznanjali pričetek slovesnosti. Po cerkvah je bilo zbranega veliko vernega občinstva, ki je prosilo Boga, da ohrani državi še mnogo let milega in dobrega cesarja Franciška Jožefa. Tudi iz okolice ljubljanske je bilo čuti krepko streljanje iz topičev. V petek — slavnostni dan — to je bil pravi praznik. Vse prodajalnice, delavnice in tovarne so bile ta dan zaprte. Ljudstvo je vrelo k pobožnostim v cerkve. Pri svetem Petru je bila ob 9 uri vojaška maša, katere se je vdeležila vsa garnizija z vsemi vojaškimi dostojanstveniki. S stolni cerkvi zbrali so se k sv. maši vsi dostojanstveniki civilne uprave. Slov. katol. delavsko društvo je imelo dopoldne ob 11. uri slavnostno sejo, pri koji je izrazilo svoja srčna čutila milemu vladarju. Zvečer ob 6. uri pa je bil shod, na katerem sta Jakobič in dr. Krek izražala čutila do prestola in vladarja. Pevsko društvo »Zvon« je krepko za pelo cesarsko himno. Tako smo tudi krščanski socialci, da si bolj skromno, pokazali, da smo vseskozi kot dobri katoliki in Slovenci tudi dobri državljani, vdani svojemu vladarju. Buči naj vihra, tuli piš, zastava k zmagi nam je križ. Pod to zastavo se hočemo boriti v državi za svoja prava in socialno zboljšanje, braniti prestol habsburški hiši, proti kateremu koli sovražniku.

„Naša straža“. Veselo je videti, kako v obilnem številu pristopajo vneti rojaki iz vseh krajev naše domovine k društvu „Naša straža“ čegar pravila je „Glasnik“ svojedobno objavil. Dasi se stalni odbor še ni sestavil, da bi si izbral stalno vodstvo, je vendar društvu že pristopilo nad 400 članov. Tudi z druge strani se za to društvo kaže

zanimanje, ker namreč tudi že sedaj dohajajo razna poročila o podjetjih in posestvih ob naših jezikovnih mejah, za katere bi bilo dobro, da se prično ali ohranijo. — Vse to kaže, kako živi potrebi da vstreza „Naša straža“. Kakor čujemo, se kmalu zbere izvoljeni odbor, da voli stalno predsedstvo. — Prosimo rojake, da pristopijo k „Naši straži“. Udnina 1 krona ali ustanovnica 50 kron naj se blagovoljno pošilja na naslov: Dr. Janko Brejc, koncipijent v Ljubljani. V delu plemenitem se družimo, da v sedanjih kritičnih časih storimo vsestranski svojo dolžnost do svojega naroda. Vredništvo „Glasnika“ rado vsprejema udmino. Vsak zaveden Slovenec naj postane član tega društva.

Iz Kozjega na Štajarskem. (Boga se boji ali kapelana?) Cenjenim čitateljem je pač dobro znan naš grajščinski oskrbnik radi svoje zagrizenosti do Slovencev, pa tudi radi svojega ravnanja z delavci. Štirideset krajcarjev ima na dan vsak delavec, naj bo mož ali ženska, družega nič. Bog nas varuj, če se mu zameri kak delavec, tudi na smrtni postelji bi mu Kragora ne odpustil. Ni pa še dobro znana njegova bogaboječnost. Nekoč gre naš č. g. kapelan s sveto popotnico k bolniku. Od daleč ga zagleda oskrbnik, ki sovraži gospoda tako, da bi ga najrajši na solčni prah zdrobil, — ker je odločen Slovenec. Kaj storiti? Srečati gosp. kapelana in poklekni pred njim? Tega že ne! Bil je oskrbnik pri svojih delavcih. Vsi pokleknejo, oskrbnik pa zbeži v bližnjo leseno uto. Toda duhovnika vodi pot prav blizu ute. V vidni zadregi bogaboječ oskrbnik ne vé kaj početi. Zvonček v jednomer zvonu, oskrbnik v leseni uti goste oblake dima spuščva v zrak in preiskuje po utici, ako se drži vsak žebelj. Zvonček pa še vedno zvoni. Zdaj se zravna prevzetnež misleč, da je duhovnik že za njim, a ravno nasproti sta si stala drug drugemu. Osabnež vendar sname klobuk raz svojo oholo glavo in dá neko znamenje. Duhovnik mu podeli sv. blagoslov. Blizu pričujoči ljudje pa so se zelo pohujšavali nad neotesanim vedenjem. Koga se je bal, Boga ali kapelana? Najbrž obeh, pa v slabem pomenu; zato je bil v resnici bogaboječ. Kako bi tudi ne bil, ker se Boga tako boji, da že več let ni bil v cerkvi, da smeši cerkvene obrede in navade, da ob nedeljah pusti opravljati hlapčevska dela itd. Čegav grajščinski oskrbnik je ta brezverec? Vzglédnega katoliškega grajščaka viteza Gosseta, ki pa ne vé, kaj počenja njegov sluga, ker stanuje v Hrastniku na grajščini svojega brata.

»Kozjanski vedež.«

Nesreča na železnici in njeni nasledki. Dne 26. m. m. zjutraj okoli pol osme ure se je ponesrečil pred prestransko postajo tovorni vlak, ki se je pripeljal iz Št. Petra. Strojvodja je baje zamudil o pravem času pridržavati vlak, kateri je prehitro letel proti postaji. Da bi ga ustavil, je obrnil par nazaj vsled tega so pritisnili zadnji vozovi z veliko silo naprej, dva pokrita težka vagona sta zajahala prazno loro in se postavila naravnost po koncu. Ljudij se ni pri tem ponesrečil nobeden. Poskodovani sta bili le dve prazni lori, jeden prazen vagon in ona dva, ki sta se postavila po koncu. A hujska nesreča je pršla še le potem. V enem kviku stojičih vagonov je bilo naloženo več sodov tropinovega žganja, ki je teklo s curkom z voza. Ljudje, kateri so prihiteli gledat k ponesrečenemu vlaku, so pili brez pameti in mere, in ko se je o tem izvedelo po bližnjih vaseh, so vreli vkupaj s skafi in drugimi posodami, da bi kaj prestregli in vjeli drage pijače. Toda lakomno požrežnost so morali nekateri drago plačati. Gozdnega čuvaja P. O. iz Orhka je zadela kap vsled preobilne pijače, da so ga peljali mrtvega domov; druge so morali polivati, pretresati in drgniti, da so jih oteli, ter so jih nosili domov, kjer delajo pokoro za nezmernost. Bodi njim in drugim v nauk in spomin, kaj dela grda požrežnost!

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju. V X. občnem zboru tega društva bil je zsrad izvanrednih zaslug za društvo imenovan častnim udom gosp. France Doleneč, trgovec v Mariboru. Odkar obstoji to društvo, nabiral je vsako leto ter nabral čez 800 gld. za vboge slovenske visokošolce na Dunaju. Slava mu! V spomin vladar-

jeve petdesetletnice so društvu pristopili kot ustanovniki z darilom po 50 gld. gospodje: Dr. Mirko Ploj, c. kr. tajnik v finančnem ministerstvu plačavši 1. obrok 10 gld.; Ivan Luzar nadrevident južne železnice, plačavši 1. obrok z 10 gld.; Dr. Janko Hudevar, odvetniški kandidat, plačavši 1. in 2. obrok po 10 gld. skupaj 20 gld. Dajle so društvu darovali: Visokorodni Anton plem. Sušič, c. in kr. polkovnik, v Celju, 15 gld. G. A. Knafelc, uradnik c. kr. drž. železnic v Bejaku, je mej tamošnjimi Slovenci nabral 5 gld. Na Dunaju so društvu darovali gg. Dr. Klem. Šebua, dvorni in sodni odvetnik, 5 gld. Dr. Al. Roman, dvorni in sodni odvetnik, 5 gld.; Alojzij Kremžar, mag. svetnik, 5 gld.; Dr. Anton Primožič, c. kr. profesor, 5 gld.; gospa Marija Primožičeva, 5 gld.; g. Peter Hačar nadoficijal sev. zah. železnice, 3 gld.; gosp. Josip Šolar, mag. uradnik, 2 gld. — Za toliko blagih darov bodi vsem iskrena zahvala! V seji meseca oktobra oglasilo se je 58 v seji m. novembra pa 60 revnih dijakov za podpore. V teh dveh sejah je odbor razdelil mej najrevnije dijake 470 gold.narjev v gotovini in obednicah. Več prošelj moral je odbor odbiti. Ker toliko revnih dijakov slovenske krvi se ni bilo na Dunaju, treba bode izvanredne pomoči. Daruje naj torej vsak, kdor le količkaj premore, za vboge slovenske trpine v tujem mestu! Darove bode hvaležno sprejemal društveni blagajnik: V. g. Fr. Jančar, monsignor, papeški častni komornik, župnik n. vit. reda, Dunaj. I. Sog. r. t. t. t. t. t. 7

Trgovskega učenca,

ki je dovršil ljudsko šolo in vsaj dva razreda realne ali gimnazije, vsprejme se takoj. — Kje, pove iz prijaznosti upravnistvo lista. 2—2

Da svoje čitatelje in prijatelje obvarujemo škode, moramo jih opozoriti, da se zopet poskuša ponarediti priljubljena Kathreiner-Kneippova sladna kava. Ponujajo jo zlasti manj skušenim ljudem na deželi. Resno opominjamo, da nihče ne vsprejme sladne kave, kot pravo, v modro-belih izvornih zavojčkih s podobo župnika Kneippa in imenom »Kathreiner«. Le to je priporočil č. g. župnik Kneipp in le ta sladna kava ima duh in okus prave kave. 3—2

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu se priporočam v izdelovanje

vsakovrstne obleke

ter zagotavljam najsolidnišo postrežbo in znižane cene. Vsled mnogoletne izkušnje in z izpitom, ki sem ga napravil na Dunaju v prikojevalni šoli, mi bo mogoče postreči in ustredi vsaki želji cenjenih gg. naročnikov.

Franjo Pavšner,

krojač v Ljubljani.

Vodnikov trg št. 4.

PRISTEN

Črna zarjola 25 m. (50 vnosov)
vsebina 500 gramov.

Kathreiner.
Kneippova sladna kava
v polnih arjih
Čudneštinske tovarne za sladno kavo
Dunaj-Monakovo